

ПРЕСЦЕНТЪР И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

ПОЗИЦИЯ ПО ПРОЕКТА ЗА НОВ ЗАКОН ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ (ЗОП)

Предложеният проект събира в един закон нормативната уредба, касаеща както големите, така и малките обществени поръчки и поръчките, свързани с усвояването на средствата от ЕС. Това е правилна стъпка, само при положение, че се преустанови досегашната практика на чести промени, които, ако продължат, задължително ще трябва да минават през одобрението на парламента.

Положителни страни:

- допълва се кръгът на възложителите;
- опростяват се процедурите за деклариране на обстоятелства от изпълнителите;
- предвидена е възможност за частично освобождаване на гаранцията за изпълнение съобразно етапността на изпълнението на поръчката;
- ограничава се изпращането на информация само в Регистъра за обществени поръчки;
- предвиден е текст срещу съгласувани практики между участници;
- въвеждат се функции на предварителен контрол от страна на Агенцията за обществени поръчки за проектите, финансирани по оперативните програми, с което се „разтоварва“ дейността на управляващите органи и междинните звена;
- предвижда се възможност за еднократна промяна на вече публикувано обявление по решение на възложителя или по искане на заинтересовано лице, което спестява време в сравнение с евентуално обжалване.

В същото време промените не решават основните слабости в закона, свързани с недостатъчна прозрачност, възможности за корупционни практики и ниска ефективност на публичните разходи.

Основни недостатъци:

- насочване на поръчките чрез обявленията и техническите задания към определен изпълнител;
- непрозрачност на оценяването;
- недостатъчен контрол по изпълнението;
- отсъствие на пълна информация в регистъра.

Предложения на БСК:

1. **Да се забрани участието на свързани с възложителя изпълнители**, тъй като свързаността води до конфликт на интереси. Въвеждането на in-house поръчките води до неефективност на изразходваните средства тъй като цената не се формира на база на конкурентни оферти.
2. **Да се ограничи възможността за промяна на договорите**. Предвижда се прекомерно разширение на случаите, даващи възможност за промяна на договорите. По такъв начин се създават условия за спечелване на поръчка на ниска цена и много допълнителни възможности за обосноваване на необходимостта от промяна на цената впоследствие.

3. **АОП да упражни засилен превантивен контрол върху основанията за избора на метода на преговорите.** Отсъстват гаранции за ограничаване на случаите на избор на непрозрачни методи на преговори с и без обявление вместо открита процедура, гарантираща най-широко участие. Понастоящем, вместо като изключение в предвидени от закона случаи, около 25% от всички процедури се провеждат чрез преговори, като този дял е значително по-висок от средния за ЕС.
4. **В процедурата за разглеждане, оценка и класиране на офертите, преди да отвори плика с цената, комисията не само следва да е оценила офертите по другите показатели, но и да е оповестила публично тези оценки.** Целта е след като се отворят пликовете с цената да няма съмнения, че комисията преразглежда оценките по останалите показатели, така че определен кандидат да спечели поръчката.
5. **Да отпадне въвеждането на декларация за минимална цена на труда.** Въвеждането на декларация за „минимална цена на труда“ при калкулациите за поръчки в строителството ограничава конкуренцията.
6. В закона следва да се запише по-пълна информация, която следва да съдържа регистърът за участниците, техните оценки, спечелилия кандидат, условията на договора, срокове, плащания, анекси, обхвата на поръчката, оценката на изпълнението. **Всеки участник следва да дава съгласие за публикуване на тази информация, ако тя може да представлява търговска тайна.**
7. С цел да се пресече корупционната връзка между възложителя и изпълнителите, предлагаме **самото провеждане на процедурата да се изведе извън възложителя в експертно звено към МС.** Възложителите следва да провеждат политиката, да обосновават нуждата и ползите от определена поръчка, но не и да я провеждат. Ползите ще са и в това, че контролът ще бъде по-ефективен, отсъства възможност за договаряне с възложителя и се концентрира експертен потенциал на едно място.
8. **АОП да упражнява предварителен контрол върху проектите на договори, разработени от възложителите, които са част от документацията за всяка поръчка.** Много често възложителите записват срокове на плащания 150 дни и повече след изпълнение на договора, които срокове изпълнителите нямат възможност да предоговарят. Това противоречи на изискванията на директивата за забавените плащания, която все още не е транспонирана у нас и води до усложняване на хроничния проблем за своевременното разплащане на бюджета и трупането на междуфирмени задължения.
9. **Експерти на браншовите организации да участват при разработването на техническите задания и обявленията, както и в процедурите по оценяване на офертите.** Целта е осигуряване на техническа прецизност на документацията.